

Előfizetési ár:

Egész évre	— — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— — —	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 állérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Bartóky József államtitkár kitüntetése.

Drágasági és családi pótlék.

Mesterséges trágyázás és a kopár területek befásítása. (Gy. K.) Az amerikai erdőőri kar.

A hölgyeménnyel vagy hermelin törbeajtásáról. (Gyulai Gy. Károly.) *Gazdasági tanácsadó:* A fagy befolyása a veteményes ágyakra. — Miért étesedik meg a burgonya? — A gyümölcsfák terméketlenségének egyik oka.*Különfélék:* Erdészeti zsebnaptár. — Ötven éves szolgálati jubileum. — Könyvismertetés. — Mesterséges igazgyöngy. — Időjelzés.*Hivatalos közlemények:* Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére. — Hirdetmény állami (erdei) faesemények adományozása tárgyában.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Barátom, a huszár főhadnagy. (Zsoldos László.)

Bartóky József államtitkár kitüntetése.

A «Budapesti Közlöny» folyó évi november hó 22-iki számában a következő legelső kézirat jelent meg:

A Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére *dr. Bartóky József* államtitkári címmel és jelleggel felruházott földművelésügyi miniszteriumi miniszteri tanácsosnak, a közszolgálat terén szerzett érdemei elismeréséül, Ferencz József-rendem középkeresztjét a csillaggal adományozom.

Kelt, Bécsben, 1911. évi november hó 16-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

*

Bartóky József államtitkár Békés vármegye főjegyzői székéből került 14 év előtt a földművelésügyi miniszteriumba, hol kiváló tevékenysége, érdemes működése és fáradhatlan szorgalma révén gyorsan haladt előre. A földművelésügyi miniszterium főosztályai közül egyebek közt az erdészeti főosztályok ügyei is Bartóky József államtitkár felülvizsgálata alá tartoznak s ezért az erdészeti

főosztályok tisztikara Horváth Sándor miniszteri tanácsos vezetése alatt testületileg üdvözölte az államtitkárt legfelső kitüntetése alkalmából.

Horváth Sándor miniszteri tanácsos üdvözlő beszédében különösen kiemelte, hogy az erdőtisztek nemcsak tisztelettel, de igaz, őszinte szeretettel, ragaszkodással és bizalommal is viseltetnek irányában, mert benne olyan államtitkárt bírnak, a ki jogos, méltányos és igazságok kérelmeiknek mindig a leghathatósabb szószója és támogatója.

Bartóky József államtitkár meghatottan és meleg szavakkal mondott az üdvözlésért köszönetet, s biztosította az erdőtisztikart arról, hogy az a bizalom és szeretet, mely irányában megnyilatkozott, nála élénk visszhangra talál.

Drágasági és családi pótlék.

Lapunk ez évi 21. számában már említést tettünk arról, hogy az állam csekélyebb fizetéssel bíró alkalmazottjai helyzetük javítása és illetőleg drágasági pótlék engedélyezése iránt kérvénnyel járultak a pénzügyminiszter úr elé, a kitől e tekintetben megnyugtató választ kaptak.

Ezzel azonban az állami alkalmazottak mozgalma nem szűnt meg; november 12-én ugyanis az «Állami Tisztviselők Országos Egyesülete» tartott a budai Vigadó nagytermében rendkívüli közgyűlést, a mely látogatottság tekintetében minden eddigi gyűlést felülmúlt, jeléül annak, hogy az állami alkalmazottak egyáltalán nincsenek jelenlegi javadalmazásukkal megelégedve, a mi ebben a rendkívüli drágaságban természetes is.

Midőn gróf Batthyány Tivadar elnök, Benedek Sándor társelnök kíséretében a teremben megjelent, olyan hatalmas éljenzés zúgott végig a termen, a milyen ritkán jut részül vezéreknek. Csak nagy nehezen tudott az elnök szóhoz jutni, mert a taps, kendőlobogtatás és éljenzés percekig tartott.

A nyugalom helyreállta után az elnök örömét fejezve ki a felett, hogy a közgyűlésen ily váratlanul nagy számban jelentek meg az állami alkalmazottak, ismertette ezek tarthatatlan anyagi helyzetét s rámutatott

arra, hogy egyedül a fix fizetéssel bíró állami alkalmazottak azok, a kik nem képesek a drágaság ellen védekezni, míg ellenben a kereskedő, iparos, munkás, stb. árucikkei árának, illetve napszámának felemelésével helyreállíthatja az egyensúlyt. Bejelentette azután az elnök, hogy a drágasági pótléokra nézve kérdést intézett a pénzügyminiszter úrhoz, a ki kijelentette előtte, hogy a pótlék kérdését a legközelebbi időben szándékozik megoldani, még pedig azon az alapon, a melyet évek óta sürget az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete, t. i. a családi viszonyok számbavételével. A kinek tehát nagy a családja, az többet kap aránylag, mint az, a kinek nincs családja. Fel van hatalmazva, hogy ezt a gyűlésen kijelentse. Együttal kérte a miniszter urat, hogy a pótlékokat terjeszse ki az összes alkalmazottakra, mert mind rászorult arra. Ezután a kormányhoz és a képviselőházhoz benyújtandó memorandum tervezete került tárgyalás alá s többek felszólalása után a memorandum végleges megszövegezésére szűkebb körű bizottság küldetett ki, mely még a közgyűlés estéjén összeült s megfogalmazta a kérvényt.

A kérvény, — melyet alapos, kimerítő és terjedelmes voltánál fogva teljes egészében nem közölhetünk, — három részből áll. Az I. részben, mely az «Előzmények» címet viseli, rámutat az egyesület azokra a mozgalmakra, a melyeket az állami alkalmazottak helyzetük javítása érdekében eddig tettek s azokra a kijelentésekre, a melyeket az egyes költségvetések indokolásai az állami alkalmazottak anyagi helyzetének javítására vonatkozólag tartalmaznak.

«A jelenlegi helyzet» című második részben a me-

morandum a jelenlegi elviselhetetlen drágaságra mutat rá s számadatokkal igazolja, hogy a legutóbbi fizetésemelés óta, vagyis 1904 óta, a fontosabb élelmi cikkek árai Budapesten 1910. évben, vagyis 7 év alatt mennyire emelkedtek. Így például az emelkedés első- és másodrendű marhahusnál (leveshusnál) 33%, a borjúhúsánál 38%, a juhhúsánál 48%, a szalonnánál 23%, a zsírnál 30%, a csirkénél 56%, a kacsánál 38%, a libánál 15%, a harcsánál 35%, a tejnél 23%, a tejfölnél 21%, a vajnál 66%, a tehénturónál 23%, a kenyérlisztnél 73%, a rozslisztnél 37%, a fehér kenyérnél 9%, a barna kenyérnél 20%, a lencsénél 23%, a borsónál 24%, a babnál 7%, a rizskásánál 49%, a tojásonál 40%, a burgonyánál és pedig a jobb minőségű sárgánál 70%, a rózsánál 20%, a cukornál 6%.

Hogy ez a helyzet 1911-ben inkább rosszabbodott, semmint javult, elég a köztudomású tényekre, legújabbban a tej- és cukorárak horribilis emelkedésére rámutatnunk.

Jellemző adat egyébiránt az is, hogy egyes cikkekben, melyekben pedig hazánknak jelentős kivitele van, a bécsi piac ugyanabban az időben olcsóbb, mint a budapesti.

Hogy a drágaság a vidéki-piaczokon is körülbelül ilyen arányban növekedett, az csaknem bizonyos.

De emelkedtek nemcsak az élelmiszerek, hanem a lakások bérei is.

Végül a «Kérelmeink» című harmadik részben egybefoglalja a kérvény az előbbi fejezetekben elmondottakat, s megállapítja, hogy 1904 óta az élelmi cikkek ára átlag 32%-kal, a lakásbérek pedig kereken 25%-kal emelkedtek.

TÁRCZA.

Barátom, a huszárfőhadnagy.

(Egy nebuló naplójából.)

V. A kézfogó.

Haraszti, augusztus 18.

Holnapután lesz az eljegyzés. Ezúttal nem Margit és Gajdos között, a mi már egyszer úgyis megvolt, hanem Margit és Majsóczy Zbenó között, a mivel a leendő pár a tavasz óta tartozott egymásnak. Már két nap óta sütnék-főznek a háznál, mert a mama meg akarja mutatni a harasztiaknak, hogy milyen egy elegáns eljegyzési vacsora és hogy Dimssich udvari tanácsos felesége (így mondta ő maga tegnap) semmi költséget sem sajnál, ha arról van szó, hogy a leánya menyasszony.

Ez azonban — hehe — csupán külszín és a mama öröme benső családi világításban egészen másként fest. Családi világításban a mama most valóságos kannibál (Uram bocsá', ezt a hasonlatot legközelebb meggyómon a tisztelendőnek), a ki föl akarja falni tulajdon leányát. És miért? Mert a szerencsétlen ara vőlegényének atyja, a mint ezt a terennei libák, illetőleg kis-terennei unokánémim már a tavasszal elgáogták nálunk, a haran-

gozói méltóságot viseli az említett nógrádmegyei faluban. Ez fáj a mamának. A harangozó fia s az udvari tanácsos leánya. Csakugyan furcsa nász, a melyet magam is egész súlyommal elleneznék, ha a harangozó gyermeke nem volna daliás huszárfőhadnagy, nem volna már is az én te-barátom, és így a sógorságra való nézvést nem volna alapos reményem arra, hogy a Ludovikában, a hová az új iskolaévben bevonulok, Margit (főhadnagyné létére) majd a tiszttanároknál is üdvösen folytathatja érdekemben a III. és IV/B-ben oly szép sikerrel megkezdett mentőangyali működését.

Augusztus 19.

Ma óriási esemény történt. A mama, a ki, úgy látszik, nem törődik az én katonai karriéremmel, három hét óta folytonosan gyötrötte a *harangozó*-val az arát. Ma délelőtt például ezzel traktálta meg Margitot:

— Na, leányom, aztán remélem, ha harangszót hallasz, mindig szeretettel fogsz gondolni a kedves ipadra, hogy: «Ah, a terennei papa most fent lóg a toronyban, a harang kötélén és húzza, húzza, húzza».

E, megvallom, bántó nyilatkozatra az üldözött mátká egy lapos, de igen ravasz pillantással szeliden így szólt:

— No, most néhány napig nem fogja húzni, mert itt lesz az eljegyzésen.

A segélynyújtásra nézve a memorandum a következő javaslatokat tartalmazza:

Törvényben mondassék ki, illetőleg hatalmaztassék fel a kormány, hogy az összes állami tisztviselők és a többi állami alkalmazottak részére drágasági, illetőleg családi pótlékot rendszeresítsen az alábbi módok mellett:

I. Az 1893. évi IV. t.-cikk szerinti fizetési osztályokba sorozott állami tisztviselők részére:

1. Tekintet nélkül arra, hogy nősek-e vagy nőtlenek, családosak vagy családtalanok, egységes %-os kulcs szerint drágasági pótlék engedélyezendő és pedig magasabb %-os kulcs szerint a XI—IX. fizetési osztályokban és alacsonyabb %-os kulcs szerint a VIII. fizetési osztálytól felfelé.

Ennek az általános (drágasági) pótléknak minimális kulcsa legyen a X—IX. fizetési osztályokban a legalacsonyabb fizetési fokozatban élvezett, a XI. fizetési osztályban pedig a legmagasabb fizetési fokozatban élvezett törzsfizetés, valamint az 1904. évi személyi pótlék együttes összegének 10%-a, a VIII. fizetési osztálytól felfelé pedig a legalacsonyabb fizetési fokozatban élvezett fizetés és személyi pótlék együttes összegének 5%-a.

2. Ezen az u. n. drágasági pótlékon kívül, mely tehát a nőtlen és családtalan (garçon) kartársak részére is kijárjon, u. n. családi pótlék is engedélyezendő és pedig:

- a) a nős tisztviselők részére további 5%;
- b) az egy-két gyermekkel bíró nős vagy özvegy (kis családú) tisztviselő részére további 10%;
- c) a három vagy annál több gyermekkel bíró (nagy családú) tisztviselő részére további 15%.

II. Az állami altisztek és szolgák drágasági és családi pótléka az I. alatt részletezett elvek lehető alkalmazásával az ő országos szervezeteik részéről külön előterjesztendő kérelmek méltányos figyelembevételével állapíttassék meg, úgy azonban, hogy az I. alatti rendszer elfogadása esetén a nőtlen és gyermektelen altiszt legalább 150 K, a nős 200 K, az egy-két gyermekes 250 K, a három vagy annál több gyermekes 300 K, a nőtlen és gyermektelen szolga és segédszolga legalább 100 K, a nős 150 K, az egy-két gyermekes 200 K és három vagy annál több gyermekes pedig 250 K drágasági, illetve drágasági és családi pótlékban részesíttessék.

Az altiszteknél és szolgáknál ez a rendezés a mai fizetésnek és személyi pótléknak 15%-át jelenti a nőtleneknél, 20%-át a nősknél, 25%-át az egy-két gyermekeseknél, 30%-át a három vagy annál több gyermekeseknél.

Nem sok az, a mit az állami tisztviselők országos egyesülete kér, de azért ennek megvalósulása esetén mégis jelentékenyen — és igazságos mértékben — javulna az állami alkalmazottak anyagi helyzete, a mennyiben az állami tanítókat és a díjnokokat is számításba véve, nem kevesebb, mint 23—24 millió koronát tesz ki az az összeg, a mely erre a célra szükségeltetnék.

Az «Állami Tisztviselők Országos Egyesülete»-nek 16 tagú küldöttsége vitte el november 16-án a miniszterelnök úrhoz a memorandumot, a kihez Batthyány Tivadar gróf egyesületi elnök intézett meglehangú beszédet; erre a beszédre a miniszterelnök úr, a kérvény átvétele mellett, következőképen válaszolt:

Megdöbbenve néztem az elszánt fiatal nőre, mivel eddig úgy tudtam, hogy a családban hallgatag megállapodás történt (Zbenó látszólagos hozzájárulásával) abban, hogy az öreg harangozót meghívták ugyan az eljegyzésre, de valami úton és módon mégis kismizik abból a lehetőségből, hogy a nevezetes alkalomra ide utazhassék.

Éppen ezért testvérném leleplezése után egy másodpercig halálos csend következett. Hanem a másik pillanatban már hallottam kedves anyám jól ismert sziszegését. Ezzel a sziszegéssel, ha nekem szól, nyakleves jár, mint hajdan a Lipót-renddel a bárói rang (a-hogyan ezt édesapám beszélte egyszer tavaly egy ebédnél, a mikor azt hitte, hogy kitüntetik a Lipót-renddel). Nénémnek azonban csupán a sziszegés jutott, ezzel a kérdéssel:

— Ki mondta ezt neked?

— Zbenó. Megírta az apjának, hogy okvetetlenül utazzék hozzánk. Zbenó ugyanis nem akarja, hogy te, mama, az eljegyzés alatt is arra gondolj, hogy: ah, a terennei papa most a harangkötélen lóg és húzza, húzza...

Megvallom, nekem tetszett, hogy Zbenó meg akarja mutatni a világnak és főleg a mamának, hogy nem szégyelli az apját. De a mama nem így gondolkozott.

Ki tudja, mily borzasztó dolgot nem mondott volna, ha Czézár dühös ugatása félbe nem szakítja a beszédjét. A mikor ugyanis Czézár ugat, ez mindig azt jelenti, hogy vendég érkezett. Minthogy a harasziakat, a tejest, postást, csirkéskofát, Czézár nem ugatja meg. Ezt méltóságán alul valónak véli.

Ugyanekkor berontott az ebédőbe a szobaleány:

— Kisasszony, megjött a főhadnagy úrnak a papája!

Mint a villámcsapás, úgy hatott ránk ez a hír. Szegény mama, a ki éppen a szalon küszöbén állott, görcsösen belekapaszkodott az ajtófélfába és (miután a szobaleány már kifordult a szobából) halálsápadt arccal nyöszörögte:

— A... a... a harangozó!...

A következő perczben belépett Zbenó az apjával. Margit, a ki, úgy látszik, be volt teljesen avatva ebbe az államesinybe, tüntetőleg kiáltotta:

— Isten hozta, apa! Kezét csókolom.

A harangozó ugyan nem volt olyan, a milyennek én a harangozókat elképzeltem, mert tisztos, félig uras magyaros ruha volt rajta, de azért nagyon szerényen állt meg előttünk.

Bemutatom az én kedves, jó apámat a mamának, — szolt Majsóczy a kielégített bosszu kellemes érzetével a hangjában.

«A drágaság kérdése nemcsak a legújabb időben mutatkozik, hanem a drágaság régebb idő óta fokozódva jelentkezett. S ezzel szemben már régebben meg kellett barátkoznunk azzal a gondolattal, hogy annak daczára, hogy az utóbbi években sok történt az állami alkalmazottak helyzetének javítására, az egyre fokozódó drágasággal szemben új intézkedések is történjenek. (Éljenzés.) Előbb nem tudtuk magunkat elhatározni, mert nem tudtuk, hogy az állam pénzügyi helyzete mennyiben fogja megengedni az intézkedéseket és így nem tudhattuk, hogy milyen lépésre határozzuk el magunkat. Azóta a drágaság egyrészt jobban érezte hatását, másrészt pedig szerencsésen fejlődött az állam finanziaális alakulása, úgy, hogy ma bátrabbak lehetünk és merünk hozzálátni a kérdés rendezéséhez. (Éljenzés.) Én csak köszönettel veszem az urak memorandumát, a mely mindenestre segítségünkre lesz és hiszem, hogy meg fogjuk találni a kellő utat és módot az állam gondoskodására. Minden esetre nagyon megkönnyíti a mi helyzetünket, hogy a kérelem olyan helyről jön, a mely elsősorban meg tudja ítélni szükségét és talán helyesen tudja megállapítani a fokozatokat, a mely szerint az állami tisztviselők és alkalmazottak részesülnének ezen pótlékban. Én nagyon szeretném, ha ezt a kérdést mielőbb megoldásra juttathatnók, mert nemcsak ígéretből, hanem tetteből élnek az emberek. (Élénk helyeslés.) Nem kell bizonyítanom, hogy a kormány látja azt, hogy számolnia kell a helyzettel. Hiszen a pénzügyminiszter úr behatóan foglalkozik a kérdéssel és remélem, hogy talán nemsokára megoldásra is tudjuk vinni». (Élénk helyeslés.)

A küldöttség a miniszterelnök úr választát éljenzéssel fogadta. Beszélgetés után Batthyány Tivadar gróf megemlítette, hogy a nyugdíjasok is kérnek valamit a maguk számára, a mire a miniszterelnök úr megjegyezte, hogy «még ez is előkerül, mert hiszen a segély visszaható erővel bír.»

Alig került nyilvánosságra a miniszterelnök úr válasza, már is újabb öröm érte az állami alkalmazottakat, a mennyiben Lukács László pénzügyminiszter úr a képviselőházban így nyilatkozott:

«Gróf Batthyány Tivadar t. képviselőtársam beszéde folyamán érintett néhány pénzügyi kérdést és érintette különösen az állami tisztviselők és alkalmazottak helyzete javításának kérdését. (Halljuk! Halljuk!) E tekintetben — a mint már más alkalommal volt szerencsém jelezni — a kormány, — teljesen méltányolván azt a helyzetet, hogy a folyton emelkedő drágaság mellett a fix fizetéssel bíró alkalmazottak helyzete és sorsa folytonosan kedvezőtlenebbé válik — nem zárkózik el attól, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel segítségül jöjjön. Tervem az, hogy a minisztertanácstól felhatalmazást fogok kérni, hogy a legközelebbi időben drágasági segélyt folyósíthassak, (Általános helyeslés.) még pedig az egész folyó évre visszamenőleg. (Élénk helyeslés.) Azonkívül pedig törvényjavaslattal lépek majd a t. törvényhozás elé, a melyben kérem, hogy a családi pótlék rendszerére alapított segély (Általános élénk helyeslés és taps.) az 1912. évtől kezdve a tisztviselőknek megadassék.»

Ilyen kijelentések után azt hiszem, nyugodtabban nézhetünk a jövő elé s még csak az volna kívánatos,

Anyám pukkadozott, de uriasszony létére azért mégis nyájas arcczal fogadta a szerényen hajlongó, öreg embert.

— Ah, hozta Isten, kedves Majsóczy! Hát eljött? No lám! No, üljön le kicsit.

Az öreg leült, Zbenó pedig így szólt:

— Most pedig itt hagyom apámat kis időre, mert még egy vendéget várok. — Ezzel eltávozott. Mi, tudniillik anyám, meg én, szóltanul bámultunk a vendégre (Margit tüntetően folyton körülötte forgolódott), a ki egyébként éppen nem volt elfogult.

— Már csak megnézem, gondoltam, a fiának a menyasszonyát, meg az uri családját, — mondotta.

— Jól tette, apa, — kontrázott neki Margit, dacosan nézve farkaszemet a mamával.

— Nagyon szép, — bölintott fagyos mosollyal anyám.

— És a harangok, bácsi? — kérdeztem én azzal a tapintattal, a mellyel mindig a dolog velejére szoktam koppintani.

Majsóczy bácsi (mert hiszen így kell neveznem), különös hangon nevetett.

— Hhaj, kis fiam, (Ez ugy-e, az öcsese, édes lányom?) nem vagyok én már harangozó, nem is voltam mindig az. Hanem hát nem tanultam semmilyen mes

terséget és a mikor koldusbotra jutottam, örültem, hogy menedéket adott a templom tornya. Most már nincs rá szükségem, mert van egy rokonom, a ki segít, de valamikor bizony rászorultam. Az ám, méltóságos asszonyom. Nemes ember vagyok én, habár csak afféle kurtanemes, ahogy mondják. Az apámnak még csinos birtokocskája volt Torontálban. Hanem az apám, Isten nyugosztalja szegényt, kicsit rossz gazda, meg hiszékeny ember is volt, aztán behálózta valami bánlaki rácz disznókereskedő, Ilmanics Dusánnak hívták és az forgatta ki a vagyonából.

A hideg verejték ütött ki a homlokomon. A mamára tekintettem: idegesen rágta az ajkát; Margitra pillantottam: vörös volt, akár a pipacs. Ilmanics a mama családi neve és a mama családja volt bánlaki. De, hogy disznókereskedők voltak, azt eddig nem tudtam. Folt az udvari tanácsosi méltóságon.

Majsóczy bácsi, a ki, úgy látszik, nem vette észre rajtunk az elváltozást, nagy nyomatékkal fejezte be a mondókáját:

— Verje meg az Isten valahány ivadéka van ezen a földön!

Anyám arcza egyszerre olyan fehér lett, akár a kréta. Én is elsápadhattam, mert a Nemezis csakugyan oly váratlanul sujtott le anyámra és a büszkeségére,

ha a segítség mielőbb megjönne, mert a példabeszéd is azt tartja, hogy «kétszer ad, a ki rögtön ad»!

Reméljük, hogy ez így lesz s hogy lapunk legközelebbi számában már arról is leszámolhatunk, hogy mit kaptunk, vagy legalább is arról, hogy mit kapunk.

Mesterséges trágyázás és a kopár területek befásítása.

(Befejező közlemény.)

A természettől is végtelenül mostohán ellátott, silány, tápszegény talajban az erdőkulturák sem fejlődnek kellőképpen s azért, ha mégis létesülnek ilyen helyeken is erdőkulturák, úgy bőséges mennyiségekben pótlandó a tápszegény talajnál mindaz, a mit attól az erdők fái elvonnak. Érthető tehát, hogy kopár területek erdősítésénél, ha azok ráadásul még a természettől silány talajminőséggel is birnak, ugyancsak busásan kell arról gondoskodnunk, hogy az erdőkulturákat táplálni és fenntartani hivatott talaj a maga növényei részére tápanyagszükségletének legalább minimumát megkaphassa, mert csak így juthatunk majdan abba a helyzetbe, hogy új ültetéseink folytonos gyarapodásában gyönyörködhessünk. Hegyvidékeken, a hol az anyaközet porladozó, málladozó anyaga bizonyos értékesebb tápsóalkatrészekkel pótolja az erdők talajában azt, a mit az erdőkulturák állandóan elvonnak, a talajjavítás nagyobb arányú szükségessége kevésbé lép előtérbe; viszont azonban alföldjeink futóhomokjánál, vízmosások amúgy is állandóan kilúgozott, tápsilány területeinél mulhatlanul szükséges, közvetlen talajjavítási eljárások, nevezetesen trá-

gyázás útján gondoskodni arról, hogy a talaj silányságát, tápszegénységét megszüntessük s így azt tápláló, termő talajjá alakítsuk. Helyesen alkalmazott trágyázás a futóhomokos és vízmosásos területek befásításánál is kedvező eredményre vezet.

Maga a legkiválóbb erdőtalaj is néha a kimerülés tüneteit mutatja. Irtások helyén létesülő új ültetéseknel többször észlelhető, hogy az új ültetések silányak, vagy legalább is az előzőknél jóval gyengébb minőségűek. Tanubizonysága ez annak, hogy a talaj ki volt használva, sőt néhol módfelett ki is zsarolódott. Néha 20—30 évnyi időtartam sem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy az új kulturák a régiek nyomába jussanak. Csemetekertekben és faiskolákban eszközölt kísérletek vezették rá lassankint az embereket arra, hogy az erdők és az erdősítésre szánt területek talajának mesterséges utakon, különböző trágyázószerekkel való megjavítása csodálatraméltó eredményeket tud létrehozni. A kezdeményezés s a kérdés megoldásának igazi érdeme Belgium, Hollandia és Luxemburg államok erdészetének nevéhez fűződik. Nyomdokaikat követte aztán mintegy két évtized óta Németország. Míg azonban Belgium és Németország ezen a téren eleinte inkább csak szórványosan kísérletezett, addig Hollandia és Luxemburg összes erdőkulturáinál ma már úgyszólván általánosította az erdők talajának mesterséges trágyázását. Változott azonban a helyzet a legutóbbi évtized során Belgiumban is, sőt a Német birodalom egyes tartományaiban is az által, hogy ma már ezekben az országokban, kivált a mióta az állami erdőhatóságok álltak a mozgalom élére s a mióta bevezették a kísérleti telepeket is,

hogy megrendültem. Azt hiszem, a Nemezis ily gyors megjelenésére a történelemben sincs példa, — noha e tárgyban nem érzem magamat egészen bizonyosnak.

Margit most hirtelen fölállt, átkarolta az öreg ember nyakát és így szólt sírásra görbülő szájjal:

— Apa, apa... az én édesanyám Ilmanics Dusán leánya. Vonja vissza az átkot!

Férfi vagyok. Nem rettentem meg a IV/B-ben a nyavalyás Ripó pofonjaitól és szeme közé néztem már nem egy referálásnak, holott egy kukkot sem tudtam. Hanem azért ez egyszer, őszintén megvallhatom, sírva fakadtam.

Majsóczy bácsi, a meglepetéstől, zavartól és izgalomtól szinte reszketően, fölállt:

— Változtassa a jó Isten áldásra, a mit mondtam, méltóságos asszonyom.

A mama pedig:

— Akár megtörtént, akár nem, a mivel apámat vadolja, hiszen most visszaadom a leánnyal háromszorosán, a mit elvesztettek, édes Majsóczy.

Mindnyájan igen megilletődünk. Ilyen egyetértés már igazán rég nem volt közöttünk. Ezalatt észre sem vettük, hogy kinyílt az ajtó s Zbenó, meg egy közös katonatiszt lépett be rajta.

— Még egy vendéget hoztam az eljegyzésre —

mondta Zbenó a mama felé fordulva: — megboldogult édesanyámnak az unokatestvérét és nevelőatyámat, Clementis báró ulánus ezredest.

Loppal anyámra sandítottam és láttam, hogy a *báró* szó hallatára a boldogságnak minő gyöngéd pirja lebent meg az arcán. Az én arcomat is gyöngéd, boldog pir öntötte el, de nem a bárói czim hallatára, hanem az ezredesi uniformis láttára. Gondolom, az ezredes még hathatósabb protektor a Ludovikában, mint a főhadnagy.

Az ezredes, miután a mamának kezét csókolta, Margitnak pedig amúgy magyarosan csókot czuppantott az orezájára, odalépett Majsóczy bácsihoz és hatalmasan megrázta a kezét:

— Szervusz, Bénikém!

Azután, miközben kínálásunkra ő is velünk együtt bevonult a szalonba s ott a menyasszony meg a vőlegény közé letelepedett, pajzán mosolylyal a következőket mondotta a mamának:

— Méltóságos asszonyomat, a mint Zbenó beszédjéből sejtem, bizonyára nagyon meglepi, hogy én egyáltalában a világon vagyok.

— Meglepetésnek tartogattam a bácsit, azért nem szóltam eddig róla, — jegyezte meg anyámhoz hajolva, nem minden él nélkül Zbenó, miközben Margit úgy

egy-egy tájakon úgyszólván községenként alakultak meg az idevágó kísérletezések szervei. Önként érthetően állami nagyarányú támogatás és anyagi hozzájárulás útján volt ez csak megvalósítható.

Tanulságos példaként az alábbiakban röviden ismertetni kívánjuk a belga királyi kormány idevágó intézkedéseit.

Ha valamelyik belga községnél szükségesnek vagy célszerűnek mutatkozik a meglevő kopár területek befásítása, úgy a község megkapja a szükséges állami támogatást szubvenzió alakjában. Az állam, a szükséghez és a községek vagyoni helyzetéhez mérten, az összes költségek 25—75%-ának fedezését vállalja magára. Vanak kivételes esetek, a midőn az állam az összes költségeket is átveszi. Általánosságban azonban a szokás az, hogy túlelvélőkkel való erdősítés esetén az állam a kiadások 33%-át, lombfákkal való fásításnál pedig 66%-át fedezi.

Mesterséges trágyaszerekkel való kísérletezéseknél az erdőhatóságok kötelesek a községeknek és magánosoknak is gyakorlati útmutatásokat adni; maga az állam pedig részletfizetési kedvezmény mellett engedélyezi a szükséges mesterséges trágyanemeket. Nemesítési kísérletezések céljából a belga kormány mindennemű költségkiadás fedezését magára vállalja, növényt és trágyaszert díjtalanul bocsájt a kísérletezők rendelkezésére, legkivált ott, a hol ezek a kísérletek már üzemben levő erdőgazdaságok keretében folynak.

A belga kir. földművelésügyi kormány erdészete már régen megértette a maga gazdaközönségével azt, hogy a mesterséges trágyaszerek nem csupán a mezőgazdaság kulturáinak válnak javára, hanem jelentős szolgálatokat

tesznek az erdőkulturáknak is, legkivált ott, a hol homokos, vízmosásos, kopár területek megfelelő befásításáról van szó. Belgium tengerparti vidéke egy-két évtizeddel ezelőtt sivár, kietlen terület volt, azonban a mesterséges trágyák segítségével befásított és kötötté tett tengerpartmelléke ma már nem egy helyt valóssággal viruló kulturterületté vált, a hol az erdők szegélyén s azok oltalmában a mező- és a kertkultúra is virágzóbbá lett.

Az eddig e téren elért eredményekre Belgium már büszkén tekinthet vissza, annyival is inkább, mivel elmondhatja, hogy a kísérletezések időpontján régen túlesett. Befejezettnek azonban még nem mondható kísérletezéseik gyakorlati végeredményei ma már általános zsinórmértékül, ujjmutatóul szolgálnak. Az eleinte csak kísérleti telepeket alkotó, hovatovább azonban nagyobb és eredményesebbé fejlesztett ilyen területeinek száma és területe már ugyancsak tekintélyes.

Az eleinte csak kísérletül szolgáló telepek silány, homokos talaja sárga és szürke színű, olyan silány homokból állott, a melyben a növényt táplálni hivatott szerves talajalkatrészből vajmi kevés volt jelen. Egy-egy kísérleti parcellát rendszerint 25 árnyira szabtak. Az egyes kísérleti parcellákat 4 méter széles árkolás különítette el egymástól.

Mesterséges trágyaszereül a belga kísérleti telepeken nitrogén, illetőleg foszforsavas trágyaképen a *kainit*-ot és *Thomas-salakat* használták; még pedig hektáronként előbbiből 200, 400 és 600 kgr.-ot, utóbbiból pedig 400, 1200 és 2000 kgr.-ot.

Őszkor a csemeték kaptak a Bocholt-breéi neves kísérleti telepen:

bólintgatott a nyilatkozata mellé, mintha csak azt akarta volna mondani:

— Igen, a miért úgy ócsároltátok a családját...

A báró meg folytatta:

— Én azonban csakugyan a világon vagyok. Béni (itt szeretettel és minden gög nélkül mutatott Majsóczy bácsira) a sógorom. Zbenót is én neveltettem katonának. Bár a gyerek (most barátságosan veregette meg Zbenónak a vállát) néha kicsit könnyelmű volt, ezenkívül, remélem, nem lesz az, mert fülig szerelmes ebbe a bájos gyermekbe (e szónál a piruló arának czirógatta meg gyöngéden a kezét) — én mindig szerettem, mert tudom, hogy jó katona. Én agglegény vagyok, az állomáshelyem Csehországban van, nincs senkim, azért hát elhatároztam magamban, hogy még megvárom a tábornoki kinevezésemet, aztán hazajövök penzióba Magyarországra. És, hogy majd akkor se legyek egyedül (itt Zbenónak és Margitnak a kezét gyöngéd szeretettel vonta a térdére), talán neked sem lesz kifogásod ellene, Béni, meg méltóságos asszonyom is helyesnek fogja találni, azt gondolom, hogy legjobb lesz, ha én ezt a Zbenó gyereket (most egy pillanatig, hogy lélekzetet vegyen, elhallgatott, csak azután fejezte be a mondatot) adoptálom. Te leszel Majsóczy-Clementis báró, a

feleséged pedig, ez a kedves, szép urileány, majd Majsóczy-Clementis báróné. Az Isten áldjon meg bennünket, gyerekek!

Forogni kezdett velem a világ. A sógorom — báró, a testvéréném báróné! Mit szól ehhez a világ, Dunaharaszti és a nyavalyás Ripó? A mama pedig, a kinek ebben a pillanatban csak úgy fénylett a szeme, a legnagyobb nyugalommal így szólt:

— Az első pillanatban megláttam én a fiún is, az apán is az úri vért. Akármilyen legyek, ha mindjárt meg nem láttam rajtuk.

Édesapám lépett a szobába. Mindnyájan fölálltunk. Hamarjában elmondta neki, egymás szavába kapdosva, mindent. És édesapám derült nyugalommal vett tudomásul mindent. Neki már ez a szokása.

Délben nagy ebéd volt, este nagy vacsora, a melyet ezúttal én is nyugodtan végigehettem. Elejétől végig. Ez a magyarázata, hogy most éj idején ilyen hosszú naplót irtam; mivel a sok rántott csirkétől nem tudok aludni. Pedig most már igazán nyugodtan alhatnék, mert hiszen jövődöbéli vizsgálataim fölött — a Ludovikában — most már egy báró főhadnagy-sógor, meg egy ezredes nagybácsi lebeg őrangyal gyanánt.

Zsoldos László.

az 1. parcellán	2000 kgr.	Thomas-lisztet	és	200 kgr.	kainitot,
a 2.	1200	"	"	400	"
a 3.	400	"	"	600	"
a 4.	400	"	"	—	"
az 5.	—	"	"	—	"

Kilencz év elteltével az öt parcella csemetéinek magassági mérete a következő volt:

az 1. parcellán	2.70 méter,
a 2.	2.35 "
a 3.	1.95 "
a 4.	1.70 "
az 5.	1.30 "

Ezek a számadatok minden további magyarázatot fölöslegessé tesznek s világos tanubizonyosságai annak az elvitázhatlan előnynek, a melyet a mesterséges trágyázás az erdőgazdaságnak nyújt és a melytől mi is nagy jövőt várhatunk.

Gy. K.

Az amerikai erdőőri kar.

Amerikában az erdőőr jó fizetése mellett nagyon igénybe van véve. Egész éven át, ünnepnapokat kivéve, csak tizenöt szabad napja van, máskor a legnagyobb hidegben és zivatarban is kénytelen szolgálatot tenni. Régi időkben, a mikor még Amerika egész erdészeti adminisztrációja a belügyi tárczához tartozott, minden különösebb képesítés nélkül kaphatott bárki erdőőri állást, ha befolyásos protektorokkal képviselőkkel és törvényhozókkal összeköttetései voltak. Sinecuráknak tekintették ezeket az állásokat s telerakták szenvedélyes sportbarátokkal, a kik kedvveléssel úzták a medvét, háborítlanul halászgattak s ismerték jól minden vadnak búvóhelyét. Egyébhez nem igen értettek s ha körül is járták egyszer-kétszer az erdőt s eloltották az apróbb tüzeket, komolyabb hivatásukat mégis csak mellékfoglalkozásként fogták föl.

Ma már jobban megrostálják őket; egy egész új nemzedék nőtt fel, a mely már teljes mértékben át bírja érezni azoknak az érdekeknek a fontosságát, a melyeknek gondozása rája van bízva. Nem egynek közülök nagy kiterjedésű erdők állnak felügyelete alatt, melyeknek értéke néha milliókra rúg. A legtöbb közülök állatgazdaságot is folytat a számukra kihaló legelőkön és kaszálókon. A legelők közösek; ha valaki legeltetési jogért folyamodik, szarvasmarháknál és lovaknál darabonként 25—75 centet (1 korona 25 fillér — 3 korona 75 fillér), juhokért pedig darabonként 5—15 centet (25 fillér — 75 fillér) fizet minden évszakra s ügyel, hogy állatai tilosba ne tévedjenek, mert különben megzalogolják.

Legfontosabb feladata az erdőőrnek az erdőtüzek megelőzése és elfojtása. E célból naponként meglátogatja, ha csak átláthatlan köd nincs, azokat a kilátópontokat, a melyek áttekintést nyújtanak neki a kezelése alatt álló egész erdőterületre, a melynek terjedelme nem ritkán huszonöt mértföld hosszú és tizenkét mértföld széles is van. E kilátópontok megközelítése a hegycsúcsokon sokszor fél napi erős hágást is igényel jó és kitaró ponnykon. Egyéb fölszerelése, s különösen

pisztolyán s töltésein kívül ilyenkor az erdőőr rendszeren egy kis kalapácsot is visz magával s azzal szegezi föl a fákra az állami erdészeti hivatal hirdetésményeit, melyek súlyos büntetéssel fenyegetik mindazokat, a kik az erdőben vigyázatlanul tüzet gerjesztenek.

Az erdőtüzek különös figyelmet érdemelnek az amerikai erdészeti viszonyok vázolásánál. Vannak évek, melyekben többször is támad tűz egy nyáron ugyanazon a területen s kisebb és jelentéktlenebb tüzesetekről természetesen még jelentést sem tesznek. Ezek nagyobb részének oka az erdőben táborozó kirándulók vigyázatlansága, a kik kioltatlanul hagyják hátra az erdőben rakott tüzeket, vagy legfeljebb vízzel próbálják azt eloltani. Az esetek túlnyomó része azonban villámcsapásokból származik. A villámcsapás sokszor az egész fát megrázza, kettéhasítja és a földre dönti. Máskor csak a fatetőről sodor le néhány ágat s a villám a törzsön át a földbe csap, széles üregeket hagyva maga után a kéregben és a szilárd rostokban. Ezek az üregek rendszeren köröskörül futnak a fán s így teljesen megölik azt, még ha a rettenetes rázkódás hagyott volna is benne némi életet. Olykor a villámsújtotta fa egyszerre különböző pontokon gyulad ki, bár az eső rendszeren átázta kergét, vagy pedig a lángok gyorsan harapóznak tova s felcsapnak a tetőig. Leggyakrabban azonban a tűz kigyóva eszi be magát a fába s ott senyved, míg egy kellő szélroham új lángra nem ébreszti.

Így támad a legtöbb erdőégés óriási katasztrófává. Az erdőőr, a kinél egy vihar az erdőben a megpróbáltatások legsúlyosabb perceit jelenti, természetesen nem tarthatja feladatának az így támadt tüzek kioltását, csupán lokalizálásukra törekszik és arra, hogy továbbterjedésüket megakadályozza. Erre kedvező esetben és ha a tűz jelentéktelen, néhány ásó föld is elég. Komolyabb esetekben azonban a tűz körülárkolásához folyamodnak. Tudja azt az amerikai erdőőr is, hogy a tűz, ha csak erős szél nem éleszti, vagy a fák nincsenek rendkívül sűrűn egymás mellett, leggyakrabban a száraz avar és haraszt, vagy a földön heverő fatönkök útján terjed. Azért legcélszerűbbnek ismeri, keskeny gödröt ásni a tűz körül, eltávolítva az útból minden tűzterjesztő anyagot, elvágva a tüzet fogott hasábokat stb.

Ha az árok körül van ásva, akkor már csak éberség dolga arra vigyázni, hogy égő tönkök ne hulljanak át a mentesített területre. De ha erősebb szélroham jön, vagy a fa súlyosabb, úgy könnyen átugorhatja a tűz az árkot s ilyenkor az egész munkát újra kell kezdeni, új árkot ásni szélesebb körben a tűz körül.

Nagyobb tüzeknél aztán mindezek az intézkedések kívül ellentűz gerjesztésére is van szükség az árkon belül, mely a közelgő nagyobb tűz irányában terjedve, azt visszaszorítja.

Rendkívüli testi és lelki erőmegfeszítésre van szükség egy-egy nagyobb erdőtűz elfojtásánál, mely az erdő személyzetének egész buzgóságát és ambícióját próbára teszi; minden pásztor és juhász, a ki csak a közelben van, nekivetkőzve segítkezik a munkánál, koczkáztatva,

hogyan ruháit és kezeit is megégeti. De nem hiába dolgoznak, mert az amerikai kormány bőkezűen fizeti az ily szolgáltatásokat. Minden ideiglenes munkaeerő legalább 2½ dollárt (13 koronát) kap naponta s azonkívül teljes ellátást.

De meg is érdemlik, úgy az erdőőr, mint a segédszemélyzet a legteljesebb elismerést. Vannak napok, a melyeken teljes huszonnégy órán át dolgoznak s alig hunyják le szemeiket egy órára. Éjjel-nappal vágják, döntik a fát, ásnak, fűrészelnék s magukkal hozott ebédjüket is a veszedelem színhelyén költik el. Ha pedig mindennek daczára is lehetetlen feltartóztatni a katasztrófát az erős szélfúvás vagy az erdő sűrűsége miatt, akkor legalább igyekeznek az értékesebb szálfá-állományt helyezni biztonságba s a tüzet valami tó, patak vagy rét felé irányítani.

Az indiánok zsákmányszomja különösen gyakori oka az ilyen erdei tűzkatasztrófáknak. Megtörtént ezelőtt húsz évvel az oregoni vízeséseknél, hogy kóbor indiánok, csakhogy olcsó vadhúshoz jussanak s ruházatukhoz vadbőrre tegyenek szert, egy egész erdőt patkóalakban felgyújtottak, hogy a vadakat tűzcsapdába hajtsák. Jöttek is seregestől a megriadt özek és szarvasok s az eredmény háromszáz elejtett vad lett, nem számítva azokat, melyek a tűzben veszttek el nyomorultul. Milliányi érték ment e csekély nyereségért tönkre. Az indiánok az állam által ingyen rendelkezésükre bocsátott golyókkal és lőszerrel terítették rakásra a meggyújtott erdő menekülő vadjait.

De e tekintetben a fehérek sem vehetnek semmit szemükre a vörösbőrűeknek. Ők meg igen sok esetben azért gyűjtik fel az erdőt, hogy ily módon a következő évben jó legelőkhöz jussanak.

Sokoldalú tudásra van ma már az amerikai erdőőröknek is szükségük. Jövedelmezőségi számításokat kell készíteniök a fák kicsinyben való eladásához, gondos és tudományos térképezést végezniök a gondjaikra bízott egész területről, megjelölve a különböző helyeken növekvő különböző nemű fákat, fölbeesülve az állományt s az évi vágatást. Mindezt a kormány által évente kiadott «Use Book»-nak nevezett kézikönyvből kell hogy megtanulják, mely az erdőőri szolgálat minden tudnivalóját praktikus alakban összefogva, tartalmazza. Ez az erdőőrök bibliája. Azonkívül ők kell hogy kijelöljék a hegyek és erdők stratégiai pontjait, az áttekintésre alkalmas helyeket, melyeket az állam kivonva a forgalomból, rendelkezésükre bocsát, rajtuk kunyhókat épít s a legelőket bekerítetteti. Még szaporítani fogja az erdőőrök gondját a legközelebbi jövőben a helyeknek telefon-összeköttetése az egyes állomásokkal, utak, szélmalomok, s vízgyűjtők építése a most nagymérvű vízhiánnyal küzdő legelők részére.

Azelőtt a «Timber law» név alatt ismert törvény értelmében bárki megszerezhetett egy erdős területet azzal a tényével, hogy kétízben rajta tartózkodott; aztán acre-enként 2½ dollár fizetést teljesített érte. De meg kellett esküdni, hogy az erdőt saját céljaira és nem spekuláció céljából használja ki. Az állam ezzel a kis

erdőipart akarta védeni és a tüzelőfa beszerzését akarta megkönnyíteni. A cél azonban nem érték el, mert csapatostól jöttek az erdőüzemek Amerika minden részéről s csakhamar feledve lón a spekulációt eltöltő klauzula s mindenki búsás haszonnal igyekezett túladni értékes jogán.

Így jött el a milliomos fakeskedők ideje, a kik készpénzben fizetve, olcsó áron összeharácsolták az erdőt. A fa piaczi értékének alig felét fizették meg s így jutottak az amerikai erdőségek négy-ötödének birtokába. Ma már azonban ezek az idők is elmúltak; Amerika tudatára jött az erdőségeiben rejlő nagy nemzeti érdekeknek s új erdőpolitikájának, mely az erdővédelem modern és nagy arányú fejlesztését tűzte ki programjául; leghasznosabb végrehajtó közege ma a képzett és derék erdőőri kar.

A hölgymenyét vagy hermelin törbbeajtásáról.

Irta: Gyulai Gy. Károly.

A hermelinpalást viselése a fejedelmek, főpapok, főurak kiváltságos joga volt valamikor, az utóbbi évtizedekben azonban a női divat is nagyobb mértékben kezdte a hermelint mint prémiszt alkalmazni, sőt a jelen év irányadó párisi divatja úgyszólván elsőséget biztosít ma valamennyi viselet sorában a hermelinnek, a melyből egész női öltönyök készülnek, úgy hogy ma már a hermelinprémet szolgáltatató hölgymenyét elejtése és törbefogdosása a legjövendelmezőbb keresetágak egyikévé vált. A szakadatlan üldözés, a melynek a hölgymenyét európaszerte állandó részese volt, érthetően fölülte megcsökkentette a hölgymenyétek számát, úgy hogy a prémiaerő hermelin szükségletét a prémvadászok csak nehezen képesek immár kielégíteni. Érthető tehát, ha a hermelinprémet is hamisítják. Csakhogy az utánzatok ebben, ha még oly sikerültek is, a valódi hermelinprém szépségét, főként pedig tartósságát meg sem közelítik s így a valódi hermelinprémnek mindenkor meg lesz a maga keresettsége és ára, a mely annál magasabbra emelkedik, minél kitartóbban pusztítják ezt a vérengző menyétfajtát.

A hölgymenyét testhossza 38—43 cm. közt változik. Magassága 5—8 cm.-nyi. Szőrméjének színe az év enyhébb szakában vörösesbarna s csupán a hastáján világosabb, sárgásfehér-árnyalatú, a hideg évszakban pedig hófehér, egyetlen feketeszínű pamaecsal a fark végén. A hölgymenyét párzási ideje márczius végétől április elejéig tart. A vemhesség időtartama öt hét. A menyétfiak száma 6—9. Ezek vakon születnek s a macskáéhoz hasonlatosan csupán 10—14 nap leteltével nyílnak ki szemeik.

Szokott tápláléka valamennyi melegvérű állat, a melyhez éppen hozzáférhet; sőt az önála sokkalta nagyobb testű állatokat is megtámadja. Rendszerint nyakukra ugrik, a hol a nyak ütőereinek átharapásával teszi tehetetlenné az áldozatul kiszemelt állatot. Az erdők-mezők ismert emlősei sorából így végez az egértől kezdve az őzig valamennyi áldozatával. A szárnyasok

világában is rettegett ellenfél, s úgy a házi szárnyasok, mint a szárnyas vadfélék közt nagy pusztításokat végez.

Táplálkozásában nem válogatós, mert ha éppen hozzá nem jut szokott melegvérű táplálékához, meg nem veti a tojást, a gyikot, a békát, a halat, a bogárvilágot s a gyümölcsöt sem.

Legnagyobb veszedelme vérengző természetében rejlik, miután akkor is öldököl, a mikor már teljesen jólakott vérről, úgy hogy az állatok világában alig van vérengzőbb s egyben vakmerőbb olyan fenevadunk, mint a minő a hófehér mezében oly ártatlannak mutatkozó hermelin.

Fehér külseje miatt havas telek idején a vadász vajmi nehezen képes ráakadni. Ámde vérengzéseinek szembeötlő színterei a hóval borított helyeken, úgy egyben hamarosan megkülönböztethető jellegzetesen elrendezett lábnyomai, az ilyesmikben csak kissé is jártasabb vadászszemet megtéveszteni nem fogják, s így télen át egymástól nem egykönnyen megkülönböztethető sokféle állatnyom sorából a vadász hamar meg fogja állapítani, hogy melyek a hölgymenyét lábnyomai. Pontjelekben elrendezve a hölgymenyét lábnyomai a hófelületen körülbelül következő elhelyezkedést mutatnak:

: : : : : . : . :

Ez az elrendezés emlékeztet a görény eléggé ismert lábnyomaira. Az ugyancsak a menyéték családjához tartozó görény lábnyomatai azonban nagyobbak s a test súlyosságánál fogva mélyebbek is, mint a hölgymenyété, a mely utóbbinak lábnyomai úgyszólván teljesen egyezők nagyságukban a kismenyét nyomaival, csak hogy a kismenyétnél az egyik láb nyomát alig láthatjuk, úgy hogy első pillantásra csupán három nyomot veszünk észre, míg a hölgymenyétnél ez a gyengébben lenyomódó negyedik lábnyom is látható marad.

A hölgymenyétet rabló útjaiban eredményesen nyomon követni, sőt éppen fegyverrel elejteni nehéz feladat. A lövéssel a drága gereznán is kárt okozunk s így rendszerint csak törbeejtés, nevezetesen tányérvasak, vagy erre alkalmas csapó-szerkezetek felállításával próbáljuk megejteni.

A hölgymenyét befogására alkalmas eszközöket különböző elmés szerkezetekben a legrégebb ilyen csapdagyar, a nálunk is közismert Weber Rudolf-féle, szokta előállítani Haynauban.

A jellegzetesen karcsú testű hölgymenyét hihetetlenül keskeny nyílásokon, réseken tud átsiklani s így törbeejtésére is a legapróbb alkatú eszközök a megfelelőek. Átsurranásaira használni szokott résnyilásait, ha már éppen hómentes telek idején nyomok a hóban nem is állnak tájékoztatásunkra, mindenkor elárulja néhány elhullatott szőröcsomócska, egy-egy letaposottabb sima felület a rabló útjai mentén.

A tányérvasat közvetlenül a kikémlt résnyílás elé állítjuk, mint a melyet megszokott útjaiban a hölgymenyét falban, sövényben, föld alatt, deszkakerítésben stb. állandóan használni szokott. A földre mélyesztett

tányérvasat némi rászórt homokkal, földdel, hamuval kell láthatatlanná tenni. Házinyulaktól lakott istállóban, baromfiólakban rendszerint legközvetlenebbül akadhat alkalmunk a tányérvasat az álfalakon kívül alkalmas olyan pontokon felállítani, a hol saját állatállományunkban a vasak felállításával veszedelmeket nem okozunk; csalétkül egy-egy frissen lőtt veréb vagy tyúktojás szerepelhet, mint a hölgymenyét előtt legkívánatosabb eszegeféle.

Ha az előzetesen kitett csalétket a hölgymenyét két-három napon át egymásután elfogyasztotta, biztosak lehetünk affelől, hogy törbeejtése eredménynyel fog járni. Igen beváltak a legutóbbi nemzetközi vadászati kiállításán is bemutatott drótrúgós szerkezetű hölgymenyétfogó csapdák, a melyeknél azonban a tojást mint csalétket nem lehet elhelyezni, miután a csalétek, a csapda szerkezeténél fogva, felnyársalt állapotban szerepel, a mire a tojás nem alkalmas.

Eredményesen használható a hölgymenyét törbeejtése céljára a Weber-féle szekrénycsapdaszerkezet is, a melybe rendszerint egy-két eleven egérrel telt egérfogót helyeznek el csalogatóul. Túlzord téli éjeken persze eredménytelen volna az egerekkel kísérletezni, miután azok megfagyhatnának, a meleg vért szomjazó hölgymenyét pedig fagyott állapotban a húsneműt meg sem izleli. Mivel a nyalánk hölgymenyét az aszalt és a cukrozott gyümölcsöt is kedveli, az ilyesminek pedig a fagy nem árt, húsféle helyett a zordabb évszakban ilyesmit is eredménynyel adhatunk csalétkül.

Az ugyancsak apró alkatú csapdaszerkezetek (például a 36. és 142. szám alatt ismeretesek) a kertekben bárhol észrevétlenül és mindig fogóképes igen czélszerű helyzetben beállíthatók egyes gyanus falrések, repedések tövében. Bokoralj, faltörmelék, szeméthulladék helyek közelében eredményesnek kinálkozó helyeket választhatunk ki a folyton kutató hölgymenyét törbecsalására.

Az erdőben garázdálkodó hölgymenyétet szokott csapái mentén kiszemelt helyeken ejtjük törbe akár a kis tányérvassal, akár pedig az utóbb említett csapdaszerkezettel.

Korhadt fákban tartózkodó hölgymenyét hamarosan törbeejthető, ha a korhadt fa összes réseit gondosan betömködjük s csupán egyetlen résnyílást hagyunk a ki-bejáró menyét számára. A nyílás előtt azután gondosan elhelyezhető a mohával, szénával, murvával stb. eltakart tányérvasacska.

A hölgymenyétek számára kitett fogószerkezetek vasalkatrészeit szagosítani, átható illatokkal csábitóbbá, kívánatosabbá tenni fölösleges; teljesen elegendő az, ha gyorsan száradó olajfesték igénybevételével gondoskodunk a vasalkatrészek rozsdamentesítéséről. A hölgymenyét szagérzéke távolról sem oly éles és finom, mint a rókéé s általában az ebféléké, minélfogva könnyebben meg is téveszthető, mint emezek.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

A fagy befolyása a veteményes ágyakra. A természet munkája sohasem szünetel; télen is, mikor azt gondolnánk, hogy a föld mint egy holt tömeg pihen, a természeti erők abban nem szünek meg működni. Őszszel a sok esőzéstől a talaj átnedvesedik s az eső beszívódik a talaj felső rétegének legapróbb részecskéibe is. Mikor azután a hideg idő beáll, a víz a talajban megfagy. Tudjuk azonban, hogy míg más testek a hidegben összehúzódznak, addig a víz 4 Celsius fok melegenél a legsűrűbb, a legkisebb térfogatú s nemcsak a melegben, hanem a hidegben is kitágul, tehát nagyobb helyet igényel, miáltal mindenre, a mi őt kiterjedésében gátolja, nyomást gyakorol. A megfagyott víz eme kiterjedésének a következménye azután az, hogy a földgöngyök szét-pattannak, széthullanak, vagyis a fagy, helyesebben a talajban megfagyott víz, lazítja, porhanyítja a talajt. A növények fejlődését annyira előmozdító talajmállási folyamatot tehát a fagy nagy mértékben előmozdítja. Ezért ha a talajt kellően előkészítjük, úgy a fagy kedvező hatását még fokozhatjuk. Ez a talajelőkészítés abban áll, hogy a fagy beállta előtt, de legalább is a tél első felében a veteményes ágyakat megmunkáljuk, felássuk, felszántjuk, a nélkül azonban, hogy az így megmunkált veteményes ágyakat simára kellene geréblyézni, hanem azt egyszerűen göngyösen hagyjuk.

Miért édesedik meg a burgonya? A burgonya megédesedését általánosan a megfagyásnak szokták tulajdonítani. Ez azonban téves, mert a burgonya elfagyhat a nélkül, hogy egyidejűleg édessé válnék, s viszont megédesedhetik előzetes megfagyás nélkül is. A megédesedésnek tehát nem a megfagyás az oka. A hevertetésnél az érett burgonya-gumóban kétféle vegyifolyamat áll be: 1. A keményítőtartalom egy része cukorra változik át, még pedig bármely hőmérsékletnél. 2. A burgonya-gumó bizonyos kilélegzési folyamattal a képződött cukrot lassanként felhasználja. A míg a hőmérséklet több fokkal zérus fölött áll, — addig ez a kettős vegyifolyamat egymás között egyensúlyt tart, vagyis a kilélegzéssel éppen annyi cukor használtatik fel, mint a mennyi a keményítőtől átalakul; ilyenkor tehát cukorfelhalmozódás sem következhetik be, s a burgonya sem édesedhetik meg.

Más lesz azonban a gumóban végbemenő kettős vegyifolyamat eredménye, ha a hőmérséklet zérus fokig vagy —2 fokig süllyed s ha ennek az alacsony hőmérsékletnek a gumók huzamosabb ideig ki vannak téve. Ilyenkor a gumó még meg nem fagy ugyan, de okvetlenül megédesedik, mert a kilélegzés meggyöngyülése által a cukorfelhasználás a cukorképződéssel nem képes lépést tartani, a cukor tehát felhalmozódik. A felhalmozódott cukor adja azután a burgonyának azt az undorítóan édeskés ízt, a mi a burgonyát élvezhetlenné teszi. A burgonya megédesedése, tartós hideg időjárásnál, veremben való eltartás mellett következik be

legkönnyebben; a verem hőmérséklete ugyanis csak igen lassan süllyed, a mennyiben hetekig is eltart, míg a hőmérséklet +5 fokról —2 fokra leszáll, már pedig — a mint előbb láttuk, — épen ez a tartós alacsony hőmérséklet okozza a cukorfelhalmozódást, s ezzel a burgonya megédesedését. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az ilyen körülmények között megédesedett burgonya még nincs megfagyva. A fagyás csak később következik be, a mikor a verem hőmérséklete még lejjebb (—3 fokra) száll; az így megfagyott burgonyát természetesen édesnek fogjuk találni, de nem azért, mert megfagyott, hanem mert a fagyást megelőzőleg a cukor már felhalmozódott benne. Az olyan burgonya ellenben, a melyben a cukor fel nem halmozódott, megfagyás esetén sem lesz édes.

Müller tanár, — a ki a burgonya megédesedését tanulmány tárgyává tette, — 2·5 százalék cukrot talált olyan burgonyában, a mit előzőleg 30 napon át zérus fokú hőmérsékleten tartott; a mikor pedig az így megédesedett burgonyát +20 fokos hőmérsékletű helyre vitte s 6 napon át ott tartotta, — azt találta, hogy 6 nap múlva a burgonya már csak 0·4 százalék cukrot tartalmazott. Ha tehát a megédesedett, de meg nem fagyott burgonyát ismét élvezhetővé akarjuk tenni, nem kell egyebet tennünk, mint azt néhány napon át meleg helyiségben, pl. konyhában tartanunk. A kilélegzési folyamat itt azonnal megelénkül, a gumóban felhalmozódott cukrot felhasználja, s ezáltal a burgonya is elveszti édes ízét.

A gyümölcsfák terméketlenségének egyik oka. Kertekben, a hol a talajt állandóan forgatjuk, gyakran megtörténik, hogy a gyümölcsajtvány ojtási helye földbe kerül s gyökeret ver. Az első 2—3 évben valami lényeges változást nem vehetünk észre rajta. Később azonban, a mikor az ojtásfő rendkívül erős növéssű gyökere az eredeti gyökérzetet már túlszárnyalta, a fa gyümölcs-termő képessége fokozatosan gyöngül s idővel teljesen meg is szűnik.

A bajon úgy segíthetünk, ha az ojtásfőnek a gyökerét levágjuk s az ojtásfőt a talajból kiszabadítjuk. Ennél azonban óvatosan kell eljárunk. Legezészerűbb, ha őszszel vagy tavasszal az illető gyümölcsfa gyökfőjéről a talajt eltávolítjuk s a gyökérzetet gondosan megvizsgáljuk. Ha az alany gyökérzete még egészséges, úgy az ojtásfő gyökerét habozás nélkül eltávolíthatjuk; ha azonban az eredeti gyökérzet már elhalt, — úgy az ojtásfő gyökerét nem szabad eltávolítani, mert ezzel a fát ölnénk meg. Ilyen esetben tanácsos a fát átültetni s ezzel egyidejűleg a hosszabb gyökereket megkurtítani.

Jól teszszük, ha gyümölcsfáinkat minden tavasszal gondosan megvizsgáljuk s a földbe került ojtásfőt kiszabadítjuk. Ezzel a fent ismertetett bajt teljesen elkerülhetjük.

Különfélék.

Erdészeti Zsebnaptár. Az Erdészeti Zsebnaptár 1912-ik évfolyama megjelent s az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám) megrendelhető. Az Erdészeti Zsebnaptárból minden előfizetőnk egy példányt 2 K kedvezményes áron rendelhet meg; minden további példányért már a teljes 3 K ár fizetendő. Ha egyszerre többen rendelnek naptárt s azt kedvezményes áron óhajtják megkapni, akkor a megrendelés alkalmával az utalvány szelvényén fel kell sorolni azokat az előfizetőket, a kik részére a kedvezményes árú naptár kívántatik.

Ötven éves szolgálati jubileum. Hopp Ferencz, csolnoki m. kir. közalapítványi főerdőőr, november 11-én töltötte be szolgálatának 50-ik évfordulóját, mely alkalmából a pilismaróti m. kir. közalapítványi erdőgondnokság ünnepélyt rendezett a jubiláns tiszteletére, a melyen Tirts Rezső, m. kir. közalapítványi főerdőmérnök, az egybegyűlt altiszti személyzet előtt meleg szavakkal emlékezett meg a jubiláns érdemeiről s példaként állította oda az ünneplők elé az ősz főerdőőrt, ki magas kora daczára ruganyosan, teljes erőben és könnyedén járja még ma is a legmeredekebb hegyeket s lankadatlan szorgalommal és fiatalos kedvvel teljesíti nehéz és felelősségteljes szolgálatát, a melynek elismerésül Ő Felsége már régebben az ezüst érdemkeresztrel is kitüntette.

Hopp Ferencz, a kit ebből az alkalomból az erdőgondnokság a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak megjutalmazásra is ajánlott, könnyes szemekkel mondott köszönetét a szép ünnepeltetésért.

Könyvismertetés. Az ákácza monografiája. Irta Vadas Jenő, min. tanácsos, erdészeti főiskolai r. tanár, a központi erdészeti kísérleti állomás-vezetője. Az Országos Erdészeti Egyesület kiadása, 30 ábrával, 10 műlappal és 14 táblával. Ára az egyesület tagjainak 6 K, bolti ára 8 K.

A magyarországi ákáczerdők összes területe az 1910. évi állapot szerint 154,336 hold s ebben a területben nem foglaltatnak azok az ákáczosok, a melyek az Alföld tanyái körül, utak mentében stb. szintén jelentékeny területet foglalnak el. E számok már magában véve is feltűntetik az ákáczfának közgazdasági fontosságát. A könyv szerzője szerint az ákácza Európa egyetlen országában sem tenyészik olyan szépen és jól, mint nálunk, sehol akkora területet nem foglalt és nem foglalhat el, mint hazánkban és sehol sem forrott össze úgy a nép lelkével, mint a magyaréval. Ezért méltán illetheti az ákáczt a név: «magyar fa».

Erről a magyar fáról, a mely az Alföld lakosságára valósággal életkérdést jelent, mely a vízmosások megkötésénél, a kopárok befásításánál pótolhatatlan, kitűnő monografiát irt Vadas Jenő min. tanácsos, a selmecbányai erdészeti főiskola rendes tanára. Bevezetőleg a szerző rámutat arra, hogy az ákácza maga biológiai életfeltételeivel kitűnően beleilleszkedik az Alföld talaj-

és éghajlati viszonyaiba, műszaki tulajdonságai pedig éppen a fában szegény Alföldön egyenesen megbecsülhetetlenné teszik. Az ákácza ugyanis igen gyorsan növekszik, kitűnő minőségű faanyagot ad, megelégszik a tápláló anyagokban szegényebb, tehát sovány talajokkal is és végül terjedelmes, messzeágazó gyökérzete van, a mely a laza talajt köti.

Hogy a magyar Alföldre mit jelent az ákácza, mutatja az a 4000 holdas ákáczaerdőség, a mely sok fáradozás eredményeül ma a deliblati pusztán elterül s a mely a híres deliblati futóhomokot immár végképen megköti. Olyan valóságos kulturmű ez, a melylyel a külföld előtt is bátran és büszkén hivatkozhatunk s a melyet a nemrég nálunk járt előkelő osztrák erdész-társaság a maga érdeme szerint meg is bámult.

A mi érdemes kulturmunka az ákácza ültetése körül eddig Magyarországon történt, azt nagyobbrészt erdészek végezték. Annál nagyobb örömmel kell üdvözölnünk, hogy most az ákáczfáról egy ilyen teljesen ki-merítő, mindenki által megérthető kitűnő monografia jelent meg.

Legmelegebben ajánljuk e mű megszerzését olvasóinknak is.

Mesterséges igazgyöngy. Az igazgyöngy néhány fajta tengeri kagyló terméke. Ha két kagylóhéj közé idegen test, például porszem, vagy apró viziállat kerül, akkor arra bizonyos idő múlva a gyöngyházhoz hasonló anyag rakódik le, a mit azután igazgyöngynek nevezünk. Már nagyon sokan töreké a fejüket azon, hogyan lehetne az igazgyöngyöt mesterséges úton előállítani. S a mi sok embernek nem sikerült, az sikerült az épp oly élelmes, mint a milyen szerencsés japánoknak. Hosszas kísérletezés után kitalálták az igazgyöngy mesterséges termelésének a módját. A találmány lényege az, hogy a japánok kényszerítik a kagylót, hogy gyöngyöt termeljen. A japánok a gyöngykagylót három éves korában kihalászzák a tengerből és az így kihalászott kagyló két héja közé nagyon apró gyöngyszemet vagy gömbölyűre faragott gyöngyházdarabot szorítanak. Az így megpreparált kagylót azután visszateszik a tengernek egy háló által elzárt részébe. A kagylót négy esztendeig hagyják a tengerben. Ez idő alatt a kagyló a házába szorított idegen testet bevonja a szervezetéből kiváló gyöngyanyaggal. Az így készült mesterséges gyöngy épp oly szép és tartós, mint az igazgyöngy s színe és csillogása is teljesen egyforma az igazgyöngy színével és csillogásával. Hogy a japánok mily úton és módon szorítják az idegen testet a kagyló két héja közé, azt nem árulják el. Annyi azonban bizonyos, hogy az igazgyöngynek ily úton való előállítása bevált, különben nem nyerte volna el a liégei világkiállításon ez a találmány az első díjat.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi december hóra a következő időjelzést teszi közzé:

December havának változási napjai 4—6—7—12—16—18—20—21—22—28. és 31-re esnek. Ezek közül legerősebb hatástiak a 4-iki hideg csapadékos, mely hó

is lehet, a 16-iki enyhült, a 18-iki szeles, esetleg viharos, majd újra hideg, a 22-iki változó — csapadékkal, de inkább hideg, mint enyhült, a 28-iki pedig szintén hideg jelleggel.

Hivatalos közlemények.

Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére.

Az Országos Erdészeti Egyesület f. évi rendes közgyűlését december hó 17-ikén d. e. 10 órakor Budapesten, saját székházában (V., Alkotmány-u. 6. sz.) tartja meg a következő tárgysorozattal:

1. Jelentés az egyesületnek a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett tevékenységéről.

2. Elnök, két alelnök, 13 választmányi tag és számadásvizsgáló bizottság választása. A választmányban 10 hely 4 évre, 2 hely 2 évre és 1 hely 1 évre tölthető be.

A választmányból az alapszabályok értelmében kilépnek, de újból választhatók: Almásy Andor, Csopor István, Gaul Károly, Hoffmann Antal, Laitner Elek, Muzsnay Géza, Széchenyi Bertalan gróf, Téglás Károly, Tomcsányi Gyula, Vuk Gyula. Három hely 3 választmányi tag elhalálózása folytán ürrült meg.

3. Az igazgató-választmány jelentése az 1910. évi zárszámadások megvizsgálása és az 1912. évi költségvetés megállapítása iránt.

4. Az igazgató-választmány javaslata a Deák Ferencz-alapítvány 1912. évi kamatainak hovatfordítása iránt.

5. Emlékbeszéd báró Bánffy Dezső egyesületi elnök fölött, (Tartja: Téglás Károly miniszteri tanácsos.)

6. Indítványok a jövő évi közgyűlés helyére és tanácskozási tárgyaira nézve.

7. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában. (Ily indítványok az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőző napig a titkári hivatalnak írásban bejelentendők.)

Van szerencsénk az Országos Erdészeti Egyesület t. tagjait felkérni, hogy a közgyűlésen minél számosabban megjelenjenek és tanácskozásainkon résztvenni sziveskedjenek.

Budapest, 1911. évi november hó 4-én.

Dr. Bedő Albert, s. k.
alelnök.

*

114,959
I. A. 1—1911. ügyszám.

Hirdetmény állami (erdei) facsemeték adományozása tárgyában.

Az állam által fenntartott erdei facsemetekertekből az 1912. évi tavaszi és őszi erdőültetésekre szükséges csemetekészletek a földművelésügyi miniszter által a következő feltételek szerint fognak az ez iránt folyamodó birtokosoknak kiosztani.

I. feltétel. A kopár és vízmosásos területek beerdősítésére kért csemeték, a mennyiben az állami csemetekertek készleteiből kiszolgáltathatók; az 1879. évi XXXI.

t.-cz. 177-ik §-ának b) pontja értelmében ingyen, vagyis a termelési költségek elengedésével bocsáttatnak a birtokosok rendelkezésére; a csemeték kiszedésével, csomagolásával s vasúthoz való szállításával járó, ezer darab csemete után 1 koronával számított és utánvétellel beszedendő költségeket azonban, továbbá a vasúti szállítási költségeket rendszerint a birtokosnak kell viselni.

II. feltétel. Kivételesen kisbirtokosok részére, a mennyiben az illetékes kir. erdőfelügyelő igazolja, hogy a folyamodót a fent említett költségek anyagi éréjéhez képest aránytalanul megterhelnék, a csemeték a folyamodóhoz legközelebb fekvő utolsó vasúti állomásra teljesen díjtalanul fognak elszállítani.

III. feltétel. Az I. és II. pontban említett erdőültetések céljaira szükséges csemeték kiszolgáltatása után esetleg még fennmaradó készletből másféle erdőültetések céljaira (rendes erdei vágások és tisztások beerdősítésére) is adatnak ki csemeték, azonban csak az alább feltüntetett átlagos termelési költségeknek és ezeken felül a csemeték kiszedésével, csomagolásával s vasúthoz való szállításával járó, ezrenként egy koronával számított, költségek megtérítése mellett, melyek utánvétellel szedetnek be. A vasúti szállítás költségeit szintén a folyamodó birtokos viseli.

Az átlagos termelési költségek fejében — fanemek szerint — a következő összegek számíthatnak fel:

Csemetefaj	1000 darabonként					
	1 évesért		2 évesért		3 évesért	
	K	f	K	f	K	f
Lucefenyő	—	60	1	—	1	40
Jegenyefenyő	1	—	1	60	2	20
Erdei fenyő	—	80	1	40	2	—
Fekete fenyő	1	—	1	60	2	20
Vörös fenyő	1	20	2	—	2	80
Tölgy	3	—	4	—	—	—
Köris, juhar, ákác és szil	2	50	3	80	—	—
Dió	10	—	16	—	—	—
Szelid gesztenye	8	—	12	—	—	—

IV. feltétel. Kisbirtokosoknak kivételes esetekben, midőn a kir. erdőfelügyelőség igazolja, hogy az előbbi pontban említett célra szükségelt csemetemennyiséget saját költségükön nem képesek előállítani aránytalan megterhelhetőségük nélkül, a teljes termelési költségek 50%-a elengedhető.

A csemeték kiosztásánál először is azok a birtokosok fognak figyelembe vétetni, kiknek kopár s vízmosásos területei a törvény alapján befásításra hatóságilag ki vannak jelölve.

Az I. és II. feltételek szerint ingyen kiosztott csemetékkel beerdősített területek jövőre az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2-ik s illetve 4-ik szakaszának rendelkezései szerint kezelendő erdőknek fognak tekintetni.

Azok a birtokosok, a kik az I—IV. alatt felsorolt feltételek valamelyike szerint csemetékben részesülni kívánnak, 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodványukat legkésőbb 1911. évi december hó 1-ig terjesztik.

be, még pedig közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez, mert az elkésve beérkezett, vagy nem az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez, hanem más hatóságokhoz beterjesztett kérelmek csak akkor vétetnek figyelembe, ha a kir. erdőfelügyelőséghez kellő időben beterjesztett kérelmeknek teljesítése után esetleg még megfelelő csemetekészlet rendelkezésre fog állani.

A folyamodványokban a birtokosoknak határozottan meg kell jelölniök a beerdősítendő terület helyét (község, dülő) minőségét (kopár, vízmosásos, futóhomok-terület, vagy vágás, tisztás stb.) és kiterjedését (kat. hold), továbbá a szükséges csemeték fajtát, korát és mennyiségét, az elültetés idejét (tavasz vagy őszi), a folyamodó vagy megbízottjának pontos címét (lakóhely, utolsó posta) és végül azt, hogy a fentebb közölt feltételek közül melyik szerint kéri a csemeték kiszolgáltatását.

Végül figyelmeztetnek az érdekelt birtokosok, hogy ezen hirdetés alapján csakis erdősítésre alkalmas s a fent elősorolt fajú, egy-két éves, kivételesen három éves erdei facsemeték kerülnek kiosztásra, a melyek tehát utak, tagok szegélyezésére és parkozási célokra nem alkalmasak, továbbá, hogy az olyan folyamodók, kik a kért s kiutalványozott csemetéket annak idején ok nélkül visszautasítják, — a jövőre az állami csemetékben való részvételük kedvezményétől esznek.

Gyümölcsfák adományozását az ültetés helyéhez legközelebb fekvő állami gyümölcsfaiskola vezetőségétől kell kérni.

Az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján állami kezelésbe vett erdők és kopár területek birtokosai részére szükséges csemeték kiutalványozása iránt a szükséges lépéseket a m. kir. állami erdőhivatalok teszik meg, ezeknek a birtokosoknak tehát szükségleteiket az illetékes m. kir. állami erdőhivatalnál kell bejelenteni.

A csemeték szétküldése tavasszal rendszerint márczius második felében, ősszel pedig október hó második felében veszi kezdetét.

Budapest, 1911. évi november hóban.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti állású létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

A Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Marosi Ferencz főerdőtanácsosnak és törvényes utódainak az erdészeti közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet «Rézbányai» előnévvel díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1911. évi november hó 6-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderviry Károly s. k.

*

O császári és Apostoli királyi Felsége 1911. évi november hó 12-én kelt legfelső elhatározásával Beck Fülöp erdőtanácsosnak, saját kérelmére történt állandó nyugalomba helyezése alkalmából, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Gabnay Ferencz m. kir. főerdőmérnököt Gödöllőről Budapestre helyezte át s szolgálattételre a vezetése alatt álló miniszterium központi számvevőségének erdészeti csoportjához osztotta be.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Preisner Nándor m. kir. főerdőmérnököt — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a bustyaházi m. kir. erdőhivatal kerületében alkalmazott Oláh, László m. kir. főerdőrt állandó nyugalomba helyezte.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Sz. E.-né. Köszönettel vettük s alkalmaslag hozni fogjuk; kérjük azonban szíves türelmét, mert túl vagyunk halmozva.

Gy. S. Nem a szakvizsga letétele, hanem a kinevezés ad jogot a cserlevél viselésére. Ha azonban az illető nincs állami szolgálatban, akkor viselheti a jelvényt, mert ezt semmiféle törvényes rendelkezés sem tiltja.

K. F. A hiányzó lapot megküldtük s abban megtalálja kérésére a feleletet.

J. I. Az útmesterek kétfélék, úgymint államiak és megyeiek; az államiakat a kereskedelemügyi miniszter úr, a megyeieket pedig a főispán nevezi ki. Útmester olyan feddhetlen előéletű egyén lehet, a ki legalább négy elemi iskolát végzett, vagy kiszolgált katona-altiszt, s kineveztetése után egy év alatt leteszi az útmesteri vizsgát. Az államépítészeti hivatal főnöke előtt leteendő útmesteri vizsgán a jelölt azt igazolja, hogy magyarul írni és olvasni tud, apróbb jelentéseket meg tud fogalmazni, tud számolni törtekkel is, és a terület és köbtartalomszámításhoz, a mértékekhez és az útépitéshez ért, s kisebb terveket és építményeket le tud rajzolni. A vizsga sikerülte után az útmestert végleges és nyugdíjra jogosult állásra nevezik ki. Az útmester feladata az utak jókarban tartására ügyelni s a szükséges javításokat az útkaparókkal elvégeztetni. Hogy az útmesteri vizsga letételéhez van-e és milyen tankönyv, azt a legközelebbi államépítészeti hivatalnál tudakolja meg. A 10 fillér a lap javára bevételeztük.

Köbttábla. A Kramer Jenő-féle segédttáblákat Mayer és Berger könyvkereskedőnél Máramarossziget rendelheti meg; ára 3 korona. Hogy kedvezményes áron hozzá lehet-e jutni, azt nem tudjuk.

Ch. J. Erre törvény nincs, de lehet, hogy van vármegyei szabályrendelet. Mindenesetre nézze meg az erre vonatkozó vármegyei szabályrendeletet a szolgabírói hivatalban, vagy a megyeházánál, s ha abban az utak tisztántartására a háztulajdonosok vannak kötelezve, akkor ez alól ön sem vonhatja ki magát.

B. G. Az említett könyv megjelenéséről nem tudunk semmit. Irjon egy ajánlott levelet L. K.-nak, lakik: Szeged (Somogyi

könyvtár) s vagy a pénzét követelje vissza, vagy pedig a könyvet. Ha L. K. a felhívásra nem válaszolna, úgy perelje be; jó lesz erre mindjárt a levélben az illetőt figyelmeztetni.

J. Gy. Tankönyveit, ha azok még most is használatban vannak, bármelyik antiquarius könyvkereskedő megveszi; de ha már más tankönyvekből tanulnak az iskolában, akkor nem veszi meg azokat senki. De különben se érdemes régi tankönyveket kereskedőknek eladni, mert azok pár fillérnél alig adnak többet értük, hanem ha mindenáron el akarja azokat adni, úgy kínálja megvételre a tanév kezdetével olyan tanulóknak, a kiknek arra szükségük lesz. Így ön is, meg a vevő is jobban jár.

E. J. Kérdésére lapunk 21-ik számában már megadtuk a feleletet. A hiányzó lap megküldése iránt intézkedtünk.

G. L. Élővad-kereskedő Magyarországon — tudomásunk szerint — nincs. A pávát nem kell szelidíteni, mert az szelid háziállat. Ezt legezelszerűbben a budapesti állatkert igazgatóságától szerkezteti be. Őzet, ha fiatal korában veszi a házához, — eléggé meg lehet szelidíteni, de ez a szelidsége is többnyire csak addig tart, a míg a párzási ideje el nem következik. A fácánt csak úgy lehet némileg megszelidíteni, ha tojásokat szerez be s azokat otthon közönséges háziyúkkal költeti ki. A fázánásibék felnevelése azonban nem olyan egyszerű dolog, mint más közönséges csirkéké s annyira nem is szelidül meg. A foglyot nem lehet megszelidíteni még akkor sem, ha a tojásait otthon költeti ki. Fiatal őzre, valamint fázán és fogolytojások beszerzésére akkor tegyen közzé hirdetést, a mikor annak az ideje elkövetkezik. Pávát azonban most is beszerezhet.

S. F. Az uradalmi erdőőrök kötelesek községi pótdátot fizetni. A czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

V. F. Lapunk előbbi számában már megirtuk önnek, hogy figyelmeztesse a hivatalt az 1906. évi 4600 M. E. számú kormányrendelet 39. §-ában foglaltakra. Ha a hivatal ennek dacára sem utalványozza ki a magasabb személyi pótlékot, akkor forduljon — felettes hivatala útján — a földművelésügyi miniszter úrhoz. Ebből önnek semmi kellemetlensége se lehet, mert kérni mindenkinek szabad és mert a hivatal is tévedhet. A miniszter úrhoz benyújtandó kérvényében semmi egyebet nem kell mondania mint azt, hogy miután ön 1906. évi július hó 1-ével jutott be mint II. osztályú erdészeti altiszt az évi 1000 kor. javadalmazásba, s mivel időközben I. oszt. altisztté neveztetett ki, ennél fogva önt a fentebb említett kormányrendelet 39. §-a alapján — véleménye szerint — 1911 július 1-től az évi 1100 kor. javadalmazás illeti meg, miért is kéri ez összeg kiutalványozásának elrendelését.

G. L. Kérjen a «Mezőgazdák» szövetkezetétől, Budapest, (V., Áltótmány-utca 31. szám) a levélben említett gépekre vonatkozó árjegyzéket. Vadhúst bármely vadkereskedőnél kaphat. Ilyen czímeket lapunk 21-ik számában, a 261. oldalon az F. I.-nek szóló szerkesztői üzenetben talál.

G. F. Más adatokat mi sem tudunk, mint a mi az «Erdészeti Zsebnaptár»-ban van.

adások és könyvek vezetésében, fázántenyésztésben, ragadozók irtásában, vizslaidomításban teljesen jártas, ki a magyar, horvát és szerb nyelveket szóban és írásban teljesen s jórészen a németet is bírja, újévi belépésre jobb erdőőri, vagy hasonló állást keres. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (58.)

Állást keres 1912 január hó 1-ére, 27 éves, nős, gyermektelen erdővéd. A görgényszentimrei erdőőri szakiskolát dicséretes sikerrel végezte, az erdőőri szakvizsgát jó eredménnyel letette, katonai kötelezettségének eleget tett és azt mint altiszt hagyta el. Irodai munkákban jártas, területek felmérését, térképek készítését önállóan elvégezni képes. Vadászat, vadóvás és vadtenyésztés tekintetében még a legmagasabb igényeknek is megfelel. Érti a gyümölcsfa- és szőlőkezelést is. Címe Freudt József, Büdszentmihály (Szabolcs megye). (59.)

24 éves, róm. kath. egyén, ki katonai kötelezettségének mint szakaszvezető eleget tett, a földmivesiskola két éves tanfolyamát elvégezte és négy évi erdő-mezőgazdasági gyakorlatot grófi uradalomnál szerzett, beszél magyarul, tótul és kissé németül, szeretne erdőőri vagy erdőlegényi állást elfoglalni. Címe Jankovits Gyula, Alsó-Csitár (Nyitra megye). (60.)

University Library Cluj

HIRDETÉSEK

31 éves, szakvizsgázott, kitünő bizonyítványokkal rendelkező urad. erdész, jelenleg egy nagyobb grófi erdőgondnokság vezetője, az erdészet, gazdaszat, úgyszintén a fővad, fázán s apróvad- és dúvad-irtás körül bő tapasztalati jártassággal bír, erdészi, esetleg fővadászai állást keres. (2. III. 2.)

Szives megkeresések e lap kiadóhivatalához kéretnek.

Erdőőr, ki faraktárkezelésben, lehetőleg fázántenyésztésben és méhészkedésben gyakorlott 1912. év január 1-től alkalmazást nyerhet. Járandóság: évi 400 korona bér, egy hold tengeriföld használata, megfelelő konyhakert, lakás és tüzelő, egy tehén és növendékének téli és nyári tarthatása, két anyasertésre nyári legelő. Lőpénz. Ajánlközások «Erdőgondnokság, P.-Csabony, u. p. Dunavecse», bizonyítványmásolatokkal felszerelten küldendők. (3.)

91,952/I. B-1. 1911. szám.

Termelt haszonfa- és tűzifa-eladás üveghuta- és gőzfűrészbérlettel.

A beszttercebányai m. kir. erdőigazgatóság tanács-termében 1911. évi december hó 29-én d. e. 10 órakor a sziklai magy. kir. erdőgondnokságban az 1912. évtől

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében szolgáló II. oszt. erdőaltiszt, állomást cserélné egy a nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében szolgáló kartársával. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (53.)

Földmives-iskolát végzett és az erdőőri szakvizsgát jól letett, 33 éves egyén, 13 évi gazdasági és erdészeti gyakorlattal, ki úgy a mezőgazdaság, mint az erdészet minden ágában, gazdasági és erdészeti szám-

kezdve öt egymásután következő éven át a kir. kincstár részéről termelendő és a sziklai rakodókon átadandó évente mintegy 3—8000 m³ fenyő-, juhar-, kőris-, szil- és bükkhaszonfa, valamint 4—14,000 ürm³ kemény és lágy hasáb- és dorongtüzifa eladása iránt zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Ezen eladás kapcsolatos a Sziklatelepen lévő üveg-huta és gőzfűrés, valamint 20 kat. hold mezőföld bérletével.

Az ajánlatok legkésőbb 1911. évi december hó 28-án déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál.

A kikiáltási árakat, haszonbéreket és bánatpénzeket is kitüntető általános árverési, úgyszintén részletes szerződési föltételek, ajánlati űrlap és boríték a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál 1911. évi december hó 5-től kezdve megtekinthetők és átvehetők.

Budapest, 1911. november hóban.

(4.) *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

Erdészeti és gazdaság minden ágában jártas és teljesen megbízható erdőkezelő oly állást keres, mely esetleg gazdasággal volna egybekötve. Sok évi gyakorlattal, kis igényénél fogva bármikori belépésre ajánlkozik. Beszél magyarul, románul, tótul és németül. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek. (5.)

1911. évi 394. szám.

Pályázati hirdetmény.

A lipotújvári m. kir. erdőőri szakiskolánál a tanulmányi erdő őrizetével járó teendők ellátására újonnan szervezett II. osztályú altiszti állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Az állás javadalmazása 600 korona fizetés, 100 kor. személyi pótlék, természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér, valamint egyéb rendszerezett mellékilletmények.

Az ezen állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban megállapított szakképzettségüket, az állami erdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánók ezenfelül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukról és illetékességükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül pedig eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes bírását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényüket előljáró hatóságai, esetleg az illető járás politikai hatósága útján f. évi december hó 14-ig alulírott m. kir. erdőőri szakiskolához nyujtsák be.

Lipotújvár, 1911. évi november hó 17-én.

(7.) *M. kir. Erdőőri szakiskola.*

293/1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

Ezen m. kir. erdőőri szakiskolánál szervezett II-od oszt. m. kir. erdészeti altiszti állásra az állományszerű illetményekkel pályázatot hirdetek.

A m. kir. II-od oszt. altiszti állásra pályázóknak, a mennyiben kincstári szolgálatban állanak, szolgálati és minősítési táblázattal igazolniok kell az erdőtörvény 37. §-ában jelzett kellékeket és eddigi szolgálatukat, a kincstári szolgálatba újonnan belépni óhajtóknak pedig okmányokkal igazolniok kell az erdőtörvény 37. §-ában jelzett kellékeken kívül még erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket, életkorukat, illetőségüket, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismeretüket és azt, hogy katonai szolgálatban állanak-e, vagy nem.

Erdőőri szakiskolát, különösen póttanfolyamot végzettek, a mennyiben megfelelő gyakorlati szolgálatuk is van, előnyben részesülnek.

A folyamodványok ez évi december hó 8-ig e szakiskolához nyújtandók be.

Királyhalom, 1911. évi november hó 18-án.

U. p. Horgosi-Királyhalom.

(6.) *M. kir. Erdőőri szakiskola.*

Körvadász kerestetik,

több ezer holdas apróvadterülethez, a ki vad- és fácán-tenyésztéshez ért s ilyen alkalmazásban többéves bizonyítványokkal bír. Bizonyítványok és fénykép Br. O. F., Budapest, Damjanich-utca 12. szám alá küldendők. (8.)

968/1911. sz.

Pályázati hirdetmény.

Pónik község (Zólyom megye) erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Az erdőőri állás javadalmazása évi 800 korona és 20 ürm³ tűzifa befuvarozva.

A Pónik község előljároságához címzett kérvények 1911. évi december hó 15-éig benyújtandók.

A sajátkezűleg irt és egykoronás bélyeggel felszerelt kérvényekhez csatolandók:

1. születési bizonyítvány, vagy e helyett katonai igazolvány, 2. erkölcsi bizonyítvány, 3. erdőőri szakvizsgái bizonyítvány, 4. orvosi bizonyítvány, 5. eddigi szolgálatra vonatkozó bizonyítvány.

A megválasztott állását 1912. évi január hó 1-én köteles elfoglalni.

Pónik, 1911. évi november hó 21-én.

(9.) *A községi előljároság.*

Erdőőri állás töltendő be Méltóságos Báró Bohus Lajos úr erdőgazdaságában azonnali belépésre. Pályázhatnak erdőőri szakiskolát végzett, magyarul és románul beszélő, nős, kiscsaládú, feltétlenül józan és megbízható, erőteljes testalkatú, az apróvad-vadászatban jártas oly egyének, kik legalább-három-négy évet egy helyben eltöltött szolgálatról bizonyítvánnyal bírnak, szerény igényűek és állandó állásra reflektálnak.

Bizonyítványmásolatok, melyek vissza nem küldetnek, a fizetési igények megjelölésével a pályázathoz csatolandók és az uradalom Intézőségéhez, Világos (Arad vármegye) ezimzendők.

(10. III. 1.)

Pályázati hirdetmény.

Alulírott erdőhivatal kerületében megürült egy erdőőri állás, mely 780 korona készpénzfizetéssel, szabad lakással, 24 ürm³ házhoz szállított tüzfajárandósággal és egy drb tehén legeltetéssel van egybekötve. Megkivántatik hegyi szolgálatra alkalmas testalkat, a magyar nyelven kívül vagy a német, vagy a román nyelvnek tudása. Nős egyének előnyben részesülnek. Megfelelő szolgálat esetében fizetésjavításra és megfelelő remunerationra van kilátás.

A nadrági vasipartársulat erdészeti és gazdasági hivatala.

(11. II. 1.)

Nadrágon (Krassó-Szörény megye).

Jegyzéke

azoknak az **erdészeti szakmunkáknak**, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) az alábbi **kedvezményes áron** rendelhetők meg:

- Bölszézi Belházy Emil:** Az erdőrendezéstan kézikönyve. Ára 6 K.
Békly Albert: Számtan erdészeti altisztek részére. Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.
Fekete Lajos: A tölgy és tenyésztése. Ára 4 K.
 „ „ Erdőrendezéstan. Ára 9 K.
 „ „ Erdőértékszámítástan. Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
 „ „ Erdészeti nyereségszámítástan. Ára 3 K.
 „ „ A szálaló erdők berendezése. Ára 90 f.
Fekete L. és Mágócsi Dietz S.: Erdészeti növénytan. (I. k. elfogyott.) II. k. Ára 12 K.
Fekete L. és Söltz Gyula: Erdőbecsléstan. Ára 6 K. (II. kiad.)
Földes János: A legelőerdők. Ára 1 K 60 f. 55 f. portó be-
 küldése esetén bérmentve.
Gaul Károly: Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmen-
 tesítésre 45 f. küldendő.
Gellért József: A bükk-tüzipa romlása s az ellene való
 védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.
Horváth Sándor: Erdészeti zsebnaptár. Ára 2 K. Bérmen-
 tesítésre 45 f. küldendő.
Kövesi Antal: Erdészeti géptan. Ára 4 K.
Márton Sándor: A legelőerdők berendezése, kezelése
 és hasznosítása. Ára 4 K 80 f.
Péchy Dezső: A külföldi fafenék megtelepítése. Ára 3 K
 Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
Pohl János: Tangenstáblázatok. Ára 1 K.
Sobó Jenő: Erdészeti építéstan. I. R. (I. és 2. kötet) Köz-
 építéstan; egy-egy kötet ára 11 K 20 f. II. R. Út-, vasút-
 és hidépítéstan, ára 12 K.

Tagányi Károly: Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet.
 Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: Erdei facsemeték nevelése. Ára 3 K.
 Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Vadas Jenő: Erdőműveléstan. Ára 7 K.

Erdészeti Rendeleték Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f.
 1893–94. (XIII–XIV.) évfolyam. Ára 1 K 20 f. 1895. (XV.)
 évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897.
 (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f.
 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1901–03. (XXI–XXIII.) év-
 folyam ára 3 K. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905.
 (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906–07. évi füzet ára 1 K 50 f.
 Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

Ó felsége nagy fénynyomatú arcképe. Ára 7 K.

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: A magyar állam erdőségének gazda-
 sági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Ki-
 adja a m. kir. földművelésügyi ministerium.)

Bedő Albert dr.: Az erdőőr vagy Az erdészet alapvonalai
 kérdésekben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre
 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.: A vadászati ismeretek
 kézikönyve. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél. Ára a négy
 kötetnek füzve 9 K., kötve 13 K.)

Bund Károly: Értekezések az erdőrendezés köréből.
 Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Cséti Ottó: Általános földmérés. Ára 9 K. (Kapható
 Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: Az erdők berendezése. Ára 2 K. (Kapható
 az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet.
 Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes
 virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Maghás
 növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kap-
 ható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Erdészeti talajtán. Ára 5 K. (Kapható Joerges
 A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Szécsi Zsigmond: Az erdőhasználatlan kézikönyve. Ára
 16 K. (Kapható ugyanott.)

Téglás Károly: Erdővédelem. Ára 5 K 40 f. (Kapható
 ugyanott.)

Tomasovszky Imre: Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti
 Rendeleték Tára» I–XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K.
 (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: A bükkfa korhadása és konzerválása.
 Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest,
 Váci-utca.)

Vadas Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia tör-
 ténete és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél
 Selmeczbányán.)

Vadas Jenő: Az árvédelmi füzesek telepítése és műve-
 lése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi
 ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Buda-
 pesten, Muzeum-körút 2 szám.)

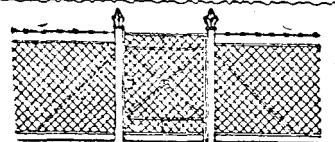
Erdészeti segédtáblák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir.
 földművelésügyi ministeriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési táblák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg
 hg. erdőrendezősége, Jolsva, Gömör-megye.)

Vadaskertsövények

a legjobb drótanyagból, továbbá
 kertsövények, tennispályák,
 baromfiudvarok

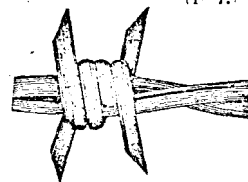

Alpenländische Drahtindustrie

(1–7.)

Ferd. Jergitsch'Söhne

WIEN.

V. 1. Wienstrasse 45, Telephon 9583.
 Graz, Günstinger Maut und
 Klagenfurt Postfach 263.

195. számú képes katalógus ingyen és bérmentve
 a legközelebbi eső íródból.